

Nr 560

Av herr **Hedlund m. fl.**, om utredning angående personlig frivillig tilläggs pensionering.

Enligt centerpartiets mening är det en huvuduppgift inom socialpolitiken att förbättra grundtryggheten för åldringarna och för dem som till följd av familjeförsörjarens frånfalle eller förlust av arbetsförmågan inte själva har möjligheter till skälig försörjning. Den viktigaste uppgiften på pensionsområdet måste sålunda vara en sådan förbättring av folkpensionerna, att alla medborgare får en rättvis och god grundtrygghet. Däremot skall samhället inte utöver grundskyddet föreskriva hur den enskilde skall disponera sina inkomster mellan olika ändamål och mellan de aktiva och passiva åren. Principen är sålunda att förena frihet och trygghet, som båda representerar omistliga värden för den enskilda människan.

I den debatt som fortgått i pensionsfrågan har vi konsekvent arbetat för en lösning enligt denna princip. Densamma hävdades av herr Carlsson i Arla i särskilt yttrande till pensionsberedningens betänkande och av den personliga frivilliglinjen vid folkomröstningen 1957. Den enskilde medborgaren skall ha rätt till en god grundtrygghet, ordnad genom samhället. Men han skall också ha rätt och frihet att själv bestämma på vilket sätt och huru mycket han därutöver skall spara för en utökad trygghet. För många människor kan det härvid vara lämpligt med tilläggs pensionsförsäkring. Andra åter anser sig ha större trygghet i sparandet t. ex. i eget hem, i egen rörelse, i bank eller annan kreditinrättning. Det väsentliga är att medborgaren själv får avgöra denna fråga för sitt eget vidkommande. Samhällets uppgift skall vara att på likvärdigt sätt söka uppmuntra olika former av frivilligt sparande för en ökad trygghet. Centerpartiet har med kraft understrukt detta i riksdagen särskilt vid behandlingen av frågan om tilläggs pensioneringen 1958 och 1959.

Riksdagen fattade i följd beslut om införande av obligatorisk inkomstgraderad tilläggs pensionering. Ett sådant system kan inte förenas med den personliga frivilliglinjens principer. Genom nämnda beslut har samhället sålunda föreskrivit skyldighet för medborgaren att disponera en del av löneinkomsten till en genom staten ordnad tilläggs försäkring. De möjligheter till utträde ur systemet, som medgivits löntagarna i samband med ikraftträdandet av reformen, måste i huvudsak sägas vara fiktiva. Den obligatoriska tilläggs pensioneringen innebär tvångssparande. Den är ett hårt ingrepp i medborgarens frihet och rätt att själv disponera sina inkomster.

Även ur rättvisesynpunkt är den obligatoriska tilläggs pensioneringen oförenlig med våra principer. Den obligatoriska inkomstgraderingen kan

inte tillerkännas en social motivering. Den faller utanför socialpolitikens ram. Genom de s. k. 30- och 15-årsreglerna sker en inkomstöverföring till nackdel för de lägre inkomstgrupperna och för dem som tidigt kommer ut i förvärvslivet. Ur samma synpunkt måste allvarliga invändningar resas mot den s. k. överkompensation, som skall utgå under systemets inledningskede. Småföretagargrupperna blir i skilda avseenden missgynnade, bl. a. i fråga om återlånen från den allmänna pensionsfonden. Ur samhällsekonomisk och näringspolitisk synpunkt framstår det som en allvarlig fara, att pensionspremierna skall samlas i en stor statlig fond, som genom sitt dominerande inflytande över kredittillgångarna utgör ett hot mot näringslivets frihet.

Centerpartiet håller fast vid att pensionsfrågan måste lösas enligt den personliga frivilliglinjens principer. Grundtryggheten måste sålunda förbättras genom höjning av folkpensionerna till den nivå, som riksdagen i princip fastställt, och i huvudsak på det sätt som pensionsberedningen föreslagit. För en utökad trygghet skall medborgaren själv få bestämma hur han skall disponera sina tillgångar. Pensionspremier skall få fonderas i företagen för tryggande av ett fritt näringsliv.

Lagen om den obligatoriska eller allmänna tilläggspensioneringen har antagits av riksdagen så sent som i fjol. Med den sammansättning som riksdagen för närvarande har finner vi det nu inte förenligt med praktisk politik att yrka på upphävande av lagen. Men det synes oss starkt motiverat, att frågan i princip upptages till förnyad prövning. Pensionspremier inbetalas visserligen redan i år till den allmänna pensionsfonden, men utbetalningen av tilläggspensioner skall börja först 1963. Några praktiska hinder i anledning av riksdagens tidigare beslut föreligger alltså inte för en lösning av frågan enligt den personliga frivilliglinjens principer.

Det värde, som vi alla måste tillmäta den personliga friheten, gör det enligt vår mening angeläget, att en sådan prövning skyndsamt kommer till stånd. Frågan om tilläggspensioneringens utformning har varit en stridsfråga under många år. En utformning enligt den personliga frivilliglinjens principer har dock inte blivit föremål för offentlig utredning. Mot bakgrunden av att konsekvenserna av en obligatorisk tilläggspensionering framträder allt tydligare bör det enligt vår mening nu finnas möjligheter för en fördomsfri och ingående prövning av en utformning av tilläggspensioneringen enligt den personliga frivilliglinjen. Om en sådan utredning skyndsamt företages, bör riksdagen kunna fatta beslut i frågan redan nästa år. En personligt frivillig tilläggspensionering skulle då kunna ersätta det nuvarande systemet från och med den 1 juli 1961.

Med stöd av vad som ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning och förslag angående anordningar

för underlättande av personligt frivillig tilläggspensionering, avsedd att från och med den 1 juli 1961 ersätta nu gällande lagfästa tilläggspensionering, i enlighet med vad i motionen har anförts.

Stockholm den 27 januari 1960

Gunnar Hedlund

Nils G. Hansson
i Skegrie

Lars Eliasson
i Sundborn

S. G. W. Wahlund

Anders Pettersson
i Dahl

J. W. Pettersson
i Norregård